

at jeg virkelig havde en væsentlig Grund til at mene, at Forholdene vilde bedre sig henimod Efteraaret. Det var ikke blot i al Almindelighed, at jeg nærede et saadant Haab, men jeg havde med den mest udmærkede Bistand, som det var muligt at faa, lagt Planer og havde Planer under Udførelse, som tilsigtede at tilvejebringe Laanet paa en vis bestemt Maade og paa et vist bestemt Tidspunkt, det Tidspunkt laa i Sensommeren 1911. Der hændte da Ting, som jeg vover at paastaa, at mine udmærkede Raadgivere lige saa lidt som jeg selv paa nogen Maade kunde have forudset. Jeg nærer ingen som helst Bitterhed mod dem, der raadede mig, og dem, der ud fra deres rige Erfaring udtalte som deres Opfattelse, at Forholdene vilde ligge meget væsentlig bedre til Eftersommeren. Den Udvikling, som baade voré egne Obligationers Kurs og ogsaa andres undergik i den første Del af Sommeren, tydede ogsaa i høj Grad paa, at dette Haab vilde ske Fyldest, men der indtraf Ting, som kuldcastede alle Beregninger og Forudsætninger. Det var Marokko-Krisen, som brød løs, og som bekendt — det kan man tale om med fuldkommen Sikkerhed efter de Udtalelser, der ere fremkomne fra vedkommende Landes Statsmænd — paa et hængende Haar var ved at indvikle vor Verdensdel i Krig. — Der er et andet Forhold, jeg ikke kan undlade at fremhæve, og det er dette, at selv om jeg den Gang kunde have faaet et Laan af den Størrelse, som jeg den Gang maatte have, inden det første Sæt Indtægtslovsforslag var vedtaget, og inden Forholdene paa nogen varig og solid Maade havde bedret sig, altsaa et Laan paa henvend 100 Mill. Kr., maa ingen tro, at det vilde have været muligt at faa et saadant Laan til en lignende Kurs som den, Norge opnaaede — det siges at være en Nettokurs af 96—97 pCt. for et 4 pCt.s Laan paa en Størrelse af 40 Mill. Kr. Baade vare Norges finansielle Forhold roligere og tryggere end vore, og Laanet var ikke halvt saa stort, saa man maa paa ingen Maade af Norges Laan drage den Slutning, at der paa vor Bord kunde have ligget et Laan paa den Størrelse, vi behøvede, til en blot nogenlunde lignende Kurs. — Jeg maa ogsaa tilde mig at fremhæve, at jeg maaske vilde være bleven underkastet en ikke ganske blid Kritik, hvis jeg paa et Tidspunkt, hvor man kunde sige, at Laanebehovet var overmaade stort, og hvor det just ikke forudsatte nogen overvældende profetisk Evne hos Finansministeren at gaa ud fra, at han dog kunde faa nogle af de Skatte-

og Indtægtslovsforslag, han havde fremsat, vedtagne, og at Statsindtægterne vilde bedre sig ikke saa lidt, havde sat Landet i Gæld for et Laanebeløb, som i hvert Fald var 20—30 Mill. Kr. større end det, der nu er Tale om. Jeg tror, at dette vilde have været uheldigt, og jeg tror ogsaa, at jeg, som sagt, den Gang vilde være bleven mødt med en ret redbon Kritik, som vilde have sagt som saa: Hvorfor dog ikke, naar du dog maa tage saa slette Vilkaar, vente til Forholdene have konsolideret sig nogenlunde? Der er jo udmærkede Finansautoriteter, der vente Bedring til Eftersommeren eller det tidlige Efteraar, og saa kunne vi da ogsaa bedre overskue vore Forhold og maaske nøjes med et mindre Laan og i det hele fremstille os for Verden i et noget mere betryggende og solidt Skær end nu. Jeg skulde tage meget fejl, hvis ikke netop en saadan Tale var mødt mig den Gang, hvis jeg altsaa var mødt med et 4 pCt.s Laan, som paa Grund af Laanets Størrelse og andre øvrige Forhold maatte have været noget daarligere, vist ikke saa lidt ringere end det norske. Det er min Tro, at saaledes vilde det være gaaet. — Men jeg skal for øvrigt ikke fordybe mig videre i Sagen. Kun i Anledning af en Bemærkning, det ærede Medlem gjorde om, at der ikke havde været Tid til videre Overvejelser — det ærede Medlem bemærkede det i en meget hensynsfuld Form, og jeg skal ikke forfølge det videre —, skal jeg sige, at jeg, som det ærede Medlem meget godt ved, har benyttet det tidligste Tidspunkt, jeg kunde, til at søge Landstingets Finansudvalg, at jeg har givet det alle de Oplysninger, jeg mente kunde have Interesse, og har stillet mig til Raadighed med alle de Oplysninger, det maatte ønske. Det ligger jo allerede nogle Dage tilbage.

Det ærede Medlem fremkom med nogle almindelige finansielle Betragtninger og drog deraf en Slutning, som jeg, om end jeg ikke kan være enig i alle hans Præmisses, dog kan slutte mig til. Det var den, at vi nu have gennemgaaet saa haarde og vanskelige Tider i finansielt Henseende og have lidt saa meget, at vi bør drage Lære deraf for Fremtiden og drage den Lære, at vi i Fremtiden ikke sætte os for større Udgifter, end vi have Indtægter til at afholde dem af. Vi maa sætte Tæring efter Næring paa ganske anderledes Maade end hidtil. Den Lære kan jeg være enig med det ærede Medlem i, at vi skulde drage af de finansielle Vanskeligheder og Lidelser, som vi have gennemgaaet.

Det ærede 5te Medlem for 6te Kred